

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
ภาควิชาเทคนิคเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ

เรื่อง

การผลิตฝรั่งใน อ.สามพราน จ.นครปฐม
PRODUCTION OF GUAVA IN AMPHUR SAMPRAN
CHANGWAT NAKHONPATHOM

โดย

นางสาว จิรภา ชะโนภาส

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ ... 5 ... เดือน ... 122106 ... พ.ศ. 2536

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

..... 5.1.36

(อาจารย์ สอนง นิลเพ็ชร)

กรรมการปัญหาพิเศษ

..... 5.1.36

(อาจารย์ เอนก บุญยืน)

กรรมการปัญหาพิเศษ

..... 5.1.36

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อภิชาติ ศรีสันติธรรม)

หัวหน้าภาควิชา

..... 5.1.36

(อาจารย์ สอนง นิลเพ็ชร)

ฉ.พ.

๗498๗

30 S.H. 2536

2535

เรื่อง

การผลิตฝรั่งใน อ.สามพราน จ.นครปฐม
PRODUCTION OF GUAVA IN AMPHUR SAMPRAN
CHANGWAT NAKHONPATHOM

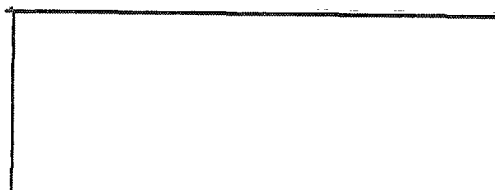

T096046

โดย

นางสาว จิรภา ชะโนภาส

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

รฟ.
๓๔๙๖ก
๒๕๓๖

พ.ศ. 2536

เลขทมูล.....
เลขทะเบียน 36046
วันเดือนปี JUN 2003

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การผลิตฝรั่งใน อ.สามพราน จ.นครปฐม
PRODUCTION OF GUAVA IN AMPHUR SAMPRAN
CHANGWAT NAKHONPATHOM

โดย : นางสาว จิรภา ชะโนภาส

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ : _____
(อาจารย์ สนอง นิลเพ็ชร)
5,100,36

ฝรั่งเป็นไม้ผลชนิดหนึ่งที่ปลูกและดูแลรักษาง่าย สามารถเก็บผลผลิตได้ตลอดปีในการศึกษาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสภาพการผลิตและการตลาด ปัญหาและความต้องการ และเพื่อศึกษาความสนใจของเกษตรกรในการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูป

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แรงงานที่ใช้ในการผลิตฝรั่งส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานในครอบครัว หรือ มีการจ้างเป็นคราวๆ ในการห่อผล ฉีดยา ตัดแต่งกิ่ง หรือ เก็บผลผลิต เกษตรกรมีอาชีพทำสวนผลไม้เป็นหลัก มีพื้นที่ทำการเกษตร 1-10 ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินของตนเอง เกษตรกรได้รับความรู้ในการผลิตจากเพื่อนบ้าน และไม่นิยมการเข้าร่วมเป็น กลุ่มสมาชิกต่างๆ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สิน และ ใช้เงินทุนของตนเองในการผลิต

พื้นที่ ที่เกษตรกรใช้ในการผลิตฝรั่ง 1-10 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกฝรั่ง 1-5 ปี เกษตรกรประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ก่อนที่จะปลูกฝรั่ง ส่วนสาเหตุที่เกษตรกรเลือกปลูกฝรั่ง เนื่องจากคิดว่าฝรั่งเป็นพืชที่ปลูกและดูแลรักษาง่าย

พันธุ์ที่ปลูกคือพันธุ์กลมสาลี เพราะเป็นที่ต้องการของตลาด การปลูกจะปลูกแบบขกร่อง มีการให้น้ำทุก 3-4 วันใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยคอก ซึ่งเป็นมูลสัตว์ที่หาได้ในท้องถิ่น เช่น มูลวัว มูลเป็ด - ไก่ มูลค้างคาว เป็นต้น ส่วนการกำจัดวัชพืช เกษตรกรจะมีการกำจัดนานๆ ครั้งโดยใช้ยาฉีดพ่น บังคับให้ฝรั่งออกดอกโดยการตัดแต่งกิ่ง เนื่องจากต้องการผลผลิต โรคและแมลงที่สร้างความเสียหายให้มากที่สุด คือ โรคแอนแทรกโนส และแมลงวันผลไม้ การจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร จะมีการคัดขนาดผลก่อน แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีราคา 4-6, 2-5 และ 1-3 บาทต่อกิโลกรัมตามลำดับ ส่วนมากจะมีพ่อค้ามารับผลผลิตที่สวนและพ่อค้าจะเป็นผู้กำหนดราคา แหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตจะใช้น้ำจากแม่น้ำลำคลอง

ปัญหาที่เกษตรกรประสบมากที่สุด คือ ปัญหาโรคและแมลงรบกวน ราคาฝรั่งต่ำ ปุ๋ย และ ยาฆ่าแมลงมีราคาสูง และในปัจจุบันน้ำในแม่น้ำลำคลองเริ่มเน่าเสีย แต่เกษตรกรมีความคิดที่จะปลูกต่อไป เนื่องจากเป็นอาชีพหลักและดูแลรักษาง่ายเกษตรกร คิดว่าในเขต อ. สามพราน จ. นครปฐม มีความเหมาะสมที่จะปลูกฝรั่งต่อไป

เกษตรกรส่วนใหญ่รู้จักผลิตภัณฑ์ฝรั่งแปรรูป จากเพื่อนบ้าน และญาติพี่น้อง เกษตรกรมีความสนใจการแปรรูปฝรั่ง เนื่องจากฝรั่งผลสดมีราคาต่ำ และมีความคิดว่าใน อ. สามพราน มีความเหมาะสมที่จะปลูก แต่เกษตรกรยังไม่แน่ใจที่จะทำการผลิตฝรั่ง เพื่อการแปรรูปเนื่องจากไม่แน่ใจในความต้องการของตลาด

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ตรวจสอบเอกสาร	3
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	10
บทที่ 4 ผลการศึกษา	12
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	43
เอกสารอ้างอิง	46
ภาคผนวก	48

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม	16
2	ข้อมูลทางการผลิตและการตลาด	27
3	ข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการของเกษตรกร	36
4	ข้อมูลด้านการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูป	41

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 แผนผังอำเภอสามพราน

56

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหา

ฝรั่งเป็นไม้ผลยืนต้นขนาดกลาง มีกิ่งเหนียว แผ่กิ่งก้านสาขามาก เป็นผลไม้ที่ปลูกกันอยู่ทั่วไป เพราะทนต่อความแห้งแล้งได้ดี สามารถปลูกขึ้นได้ดีในดินทุกชนิด แหล่งปลูกที่สำคัญในปัจจุบันคือ อ.สามพราน จ.นครปฐม และจังหวัดใกล้เคียง การทำสวนฝรั่งจะต้องใช้แรงงานมาก ในการห่อผล ตัดแต่งกิ่ง ขณะเดียวกัน การที่จะผลิตฝรั่งให้มีคุณภาพดี ขายได้ราคาสูงจะต้องมีการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี

ถึงแม้ว่าฝรั่งจะไม่ใช่วัตถุดิบที่มีราคาดีนัก แต่ก็เป็ผลไม้ที่มีรสชาติดี มีผู้นิยมรับประทานมาก การทำสวนฝรั่งเป็นอาชีพสำคัญที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรในเขต อ.สามพราน จ.นครปฐม อีกทั้งฝรั่งยังเป็นผลไม้ที่ให้วิตามินซีสูง มีคุณค่าในด้านสมุนไพร และในปัจจุบันนอกจากจะนิยมบริโภคในรูปผลสดแล้ว ยังมีการนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ

การผลิตฝรั่งส่วนมากจะผลิตเป็นผลไม้รับประทานสด ซึ่งมีตลาดแคบความจริงแล้วนอกจากจะใช้บริโภคผลสดฝรั่งสามารถที่จะผลิตเพื่ออุตสาหกรรมได้ แต่ยังไม่ได้รับความสนใจ เนื่องจากขาดข้อมูลในการผลิตฝรั่งเพื่อการอุตสาหกรรม ข้อมูลการแปรรูปฝรั่ง และขาดความสนใจจากทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนั้นการศึกษาเรื่องการผลิตฝรั่ง และความสนใจของเกษตรกร ในการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูปในเขต อ.สามพราน จ.นครปฐม จึงเป็นแนวทางในการผลิตฝรั่งผลสดและการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูปต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรที่ปลูกฝรั่งในเขต
อ.สามพราน จ.นครปฐม
2. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดของฝรั่งในเขต อ.สามพราน
จ.นครปฐม
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและความต้องการของเกษตรกร ที่ปลูกฝรั่งในเขต
อ.สามพราน จ. นครปฐม
4. เพื่อศึกษาความสนใจของเกษตรกรในเขต อ.สามพราน จ.นครปฐม ใน
การผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรที่ปลูกฝรั่งในเขต
อ.สามพราน จ.นครปฐม
2. ทำให้ทราบสภาพการผลิตและการตลาดของฝรั่งในเขต อ.สามพราน
จ.นครปฐม
3. ทำให้ทราบปัญหาและความต้องการของเกษตรกรที่ปลูกฝรั่ง ในเขต
อ.สามพราน จ.นครปฐม
4. ทำให้ทราบแนวทางในการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูป

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษานี้ได้ทำการศึกษา สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสภาพ
การผลิตและการตลาดของฝรั่ง ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรรวมทั้งแนวทาง
ในการพัฒนาการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูปของเกษตรกรที่ปลูกฝรั่งในเขต อ.สามพราน
จ.นครปฐม ในปี พ.ศ. 2535

บทที่ 2

ตรวจเอกสาร

ข้อมูลทั่วไป

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2532:49)

ชื่อสามัญ	Guava
ชื่อวิทยาศาสตร์	<u>Psidium guajava</u> L.
พันธุ์ส่งเสริม	กลมสาลี่ (Klom sali), หัว (Haew)
แหล่งปลูก	นครปฐม ราชบุรี ชลบุรี
ฤดูกาลเก็บเกี่ยว	ตลอดปี

อุดม โกลิ์สุก (2530) ได้กล่าวว่า ฝรั่งสามารถเติบโตได้ดีในดินทุกชนิด เคยพบว่าฝรั่งขึ้นได้ในดินที่มีความเป็นกรดเป็นด่างของดินตั้งแต่ pH ต่ำถึง 5.5 และสูงถึง 8.5 ฝรั่งเป็นพืชเมืองร้อน ชอบแสงแดดจัด จึงควรปลูกในที่โล่งแจ้งสภาพดินฟ้าอากาศในประเทศไทยสามารถปลูกได้ทุกภาค

สร้อยดี เพ็อกสกันท์ (2531:28) ได้กล่าวว่า ... ฝรั่งเป็นต้นไม้ที่ปลูกง่าย แต่ถ้าได้รับน้ำพอเพียงสม่ำเสมอก็จะทำให้เจริญเติบโตเร็ว มีผลตก ขนาดของผลสม่ำเสมอ แม้ว่าจะปลูกในดินอุดมสมบูรณ์เพียงใด ถ้าขาดน้ำและแร่ธาตุในดินก็ไม่สามารถลำเลียงไปเลี้ยงลำต้นได้ ดังนั้นหากจะเลือกทำเลหรือถิ่นที่จะทำสวนฝรั่งให้ได้ผลดี จะต้องอยู่ใกล้แม่น้ำลำธาร ลำคลอง หนองบึง หรือมีแหล่งน้ำเพียงพอที่จะใช้ในการรดน้ำให้ฝรั่งได้ในระยะที่ไม่มีฝน หรือในฤดูแล้ง ...

พันธุ์ฝรั่ง

กรมส่งเสริมการเกษตร (2531:2-3) ได้กล่าวว่า ... ฝรั่งพันธุ์ผลใหญ่แบ่งตามลักษณะของผลได้ 2 แบบคือ

1. ลักษณะผลกลม ได้แก่ กลมสาลี กลมทูลเกล้า กลมอัมพร ชาวเสวย บางกอก แอปเปิ้ล เอ็นสอง เป็นต้น
2. ลักษณะผลยาว ได้แก่ ยาวเศวต ชาวบุญสม เป็นต้น ...

สรวิสวัสดิ์ เพื่อกสกันท์ (2531) ได้แบ่งพันธุ์ฝรั่งตามลักษณะการใช้ประโยชน์ได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มรับประทานสด แบ่งตามถิ่นกำเนิด
  - 1.1 พันธุ์พื้นเมือง ได้แก่ พันธุ์ชนก
  - 1.2 พันธุ์จีน ได้แก่ พันธุ์บางเสาชิง
  - 1.3 พันธุ์อินเดีย ได้แก่ พันธุ์อินเดียค่อม พันธุ์อีแก้ว
  - 1.4 พันธุ์เวียดนาม ได้แก่ พันธุ์กลมสาลี พันธุ์ยาวเศวต พันธุ์กลมทูลเกล้า
2. กลุ่มฝรั่งประดับ ได้แก่ พันธุ์จิ๋วใบจีบ พันธุ์ใบเล็ก
3. กลุ่มฝรั่งแปรรูป ได้แก่ พันธุ์เบอร์มอญ พันธุ์คาหัวลูคา

ปฐพีพัล วายัคคี (2529:69) กล่าวถึงพันธุ์ฝรั่งไว้ว่า "...ฝรั่งพันธุ์ที่นิยมขยายพันธุ์ไปปลูก ได้แก่ พันธุ์เวียดนาม กลมสาลี บางกอกแอปเปิ้ล เลิศรส ค่อมอินเดีย..."

ระยะปลูก

ไพโรจน์ ผลประสิทธิ์ (2531:25) กล่าวถึงระยะการปลูกฝรั่งไว้ว่า การปลูกในส่วนที่ยกร่องส่วนมากจะใช้ระยะระหว่างต้น 3 เมตร ระยะระหว่างแถว 7 เมตร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดร่องปลูกและร่องน้ำ การขยับแถวไปปลูกในลักษณะอื่น แม้ว่าจะทำให้จำนวนต้นเพิ่มขึ้น แต่ผลผลิตเมื่ออายุ 4 ปีขึ้นไป จะไม่แตกต่างกันมากนักคุ้มกับการทำงานไม่สะดวก นอกจากนี้การปลูกระยะชิดเกินไปฝรั่งจะไม่ตอบสนองต่อ

การตกแต่งกิ่ง อีกรั้งคุณภาพผลก็ไม่ได้

ระยะปลูกในที่ราบไม่ยกร่อง จะใช้ระยะระหว่างต้น 3-4 เมตร ระหว่างแถว 5-6 เมตร หรือใช้ระยะ 3x4 เมตร เพราะฝรั่งกินสดจำเป็นต้องรักษาขนาดผลไว้จะมีการตัดแต่งกิ่งอยู่เสมอ และโดยนิสัยฝรั่งกินสดต้นและพุ่มไม้ใหญ่มากนัก

สร้อยสวัสดิ์ เพ็ญสภกนธ์ (2531:34) กล่าวว่าเพื่อรักษาอนามัยของต้น และให้ผลสมบูรณ์ สะดวกในการเก็บเกี่ยว สำหรับดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ดีควรใช้ระยะปลูก 8x10 เมตร แต่ถ้าดินไม่สู้อุดมสมบูรณ์ก็ปลูกระยะ 6x8 เมตรก็พอ

การเร่งและบังคับให้ออกดอก

สร้อยสวัสดิ์ เพ็ญสภกนธ์ (2531:34) แนะนำวิธีการเร่งและบังคับให้ออกดอกไว้ 2 วิธี คือ

1. เด็ดยอดให้แตกใหม่ เมื่อเด็ดยอดแล้วฝรั่งจะแตกยอดใหม่ 2 ยอด จากกิ่งที่ถูกเด็ดออก
2. ฉีดพ่นปุ๋ยสูตรตัวกลางสูงทางใบ เช่น สูตร 18-28-18, 10-52-17, 10-45-16 15-30-10, 16-32-16 เป็นต้น พอฝรั่งแตกกิ่งใหม่ก็จะออกดอกกิ่งละ 2 ดอก และติดผลเองโดยอัตโนมัติ เพราะฝรั่งมีทั้งเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียในดอกเดียวกัน

หลวงบุเรศบำรุงการ (2521:106) กล่าวว่าทำให้ต้นฝรั่งได้พักเป็นพิเศษ โดยไม่มีการให้น้ำแก่ฝรั่งอย่างน้อย 2 เดือน ในระยะที่จะออกดอก ฝรั่งก็จะผลัดใบหยุดพักและผนึกอาหารไว้ที่กิ่ง เมื่อใบร่วงหมดแล้วถ้าเพิ่มอาหารหรือปุ๋ยและน้ำในไม่ช้าเพียงระยะ 3 สัปดาห์จากการให้น้ำครั้งแรกฝรั่งก็จะออกดอก

การตัดแต่งกิ่ง

หลวงบุเรศบำรุงการ (2518:94-96) กล่าวว่า การตัดแต่งกิ่งและลำต้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. ทำให้ต้นมีทรงได้สัดส่วนและรักษาระดับของต้นตามต้องการ
2. เพื่อให้ต้นได้แสงสว่าง อากาศ ลมถ่ายเทเข้าออกได้ทั่วถึง เพื่อปรุงอาหารและป้องกันโรค
3. เพื่อให้ต้นไม้ผลิตผลได้สม่ำเสมอ และมีระยะให้ผลยาวนาน
4. เพื่อตัดแต่งกิ่งที่อ่อนแอ กิ่งตาย กิ่งที่มีลักษณะไม่ดีออก
5. เพื่อความสะดวกในการทำงาน
6. เพื่อกระจายให้ต้นไม้มีข้อ ดอก ผล ได้ทั่วถึงเต็มต้น
7. เพื่อเพิ่มขนาดของผลและคุณภาพของผลให้ดีขึ้น
8. เพื่อให้ต้นแข็งแรง ในกรณีที่ต้นมีอายุมากและแก่จนไม่ตกผลหรือตกผลน้อย การตัดแต่งกิ่งอย่างมากเป็นการช่วยให้ต้นไม้เป็นหนุ่มขึ้น โดยตัดกิ่งใหม่ๆขึ้นมาอีก และออกดอกออกผลได้อีก

การตกผลและการเก็บผล

สร้อยดี เพ็ญสกันท์ (2531:38) กล่าวว่า ฝรั่งที่เพาะจากเมล็ดจะเริ่มออกผลในระยะ 1 ปี แต่จะให้ผลเต็มที่เมื่ออายุ 5-6 ปี โดยปกติฝรั่งจะให้ผลเต็มที่เมื่ออายุ 5-6 ปี จะให้ผลอย่างน้อยปีละ 2 ครั้งหรือ 3 ครั้ง โดยจะออกดอกในเดือนมกราคมถึงมีนาคม แก่เดือนเมษายนถึงพฤษภาคมและมิถุนายนและจะทยอยออกอีกในเดือนพฤษภาคม มิถุนายนและกรกฎาคมอีก แต่ผลจะน้อยลง ฝรั่งจะมีอายุ 60-80 ปี การเก็บผลจะต้องเก็บเมื่อแก่จัด ระยะเวลาตั้งแต่ดอกบานถึงผลแก่ประมาณ 5 เดือน

โรคและแมลงศัตรู

อุดม โกลีสยสุก (2530:55) กล่าวว่า โรคของฝรั่งมีน้อยมากและไม่ร้ายแรง เท่าที่พบก็มีใบจุด และราดำ ซึ่งป้องกันโดยใช้ยากำจัดเชื้อราธรรมชาติ เช่น ไคเทน-เอ็ม 45 และคอปเปอร์ออกซิคลอไรด์ สำหรับแมลงศัตรูเท่าที่พบมี เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอย หนอนกินใบ หนอนชอนใบ และหนอนชอนผล การป้องกันกำจัดใช้ยาเซพวิน 5% หรือ พาราไธออนละลายน้ำฉีดพ่นทุก 5-10 วัน

การห่อผล

บุญสม เมฆสองสี (2526) กล่าวว่า การห่อผลเป็นวิธีที่สิ้นเปลืองแรงงาน แต่เป็นวิธีที่ใช้ง่ายและได้ผลดี ซึ่งการใช้ยาฆ่าแมลงฉีดพ่นป้องกันมักมีผลของสารพิษตกค้างอยู่ที่ผล ดังนั้นการที่จะหลีกเลี่ยงปัญหาสารพิษตกค้าง โดยการห่อผลจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุด

วุฒินัย ชัยมงคล (2523) กล่าวว่าวัสดุที่นิยมใช้ในการห่อผลฝรั่ง เมื่ออายุประมาณ 2 เดือน การห่อผลอาจห่อด้วยถุงพลาสติกอย่างเดี่ยว หรืออาจห่อด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์ก่อนแล้วจึงใช้ถุงพลาสติกห่อทับอีกครั้ง หรือห่อด้วยถุงพลาสติกก่อนแล้วจึงห่อทับด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์อีกครั้ง เพื่อป้องกันแสงแดด เมื่อเกิดหยดน้ำในถุงพอลูกแตกเผาจะร้อนขึ้น ซึ่งมีผลทำให้ผิวฝรั่งช้ำ และคุณภาพผลที่ห่อด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์จะดี และผิวสวยกว่าห่อด้วยพลาสติกอย่างเดี่ยว

คุณค่าด้านสมุนไพรและโภชนาการ

สร้อยวดี เพื่อกสกันธ์ (2531:58) กล่าวว่าฝรั่งเป็นผลไม้ที่อุดมด้วยวิตามิน โดยเฉพาะวิตามินซีและวิตามินเอ มีมากกว่ามะนาวถึง 4 เท่า จึงมีคุณค่าในการสร้างความต้านทานโรคหวัดได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีการแนะนำให้รับประทานเพื่อลดความอ้วน ในฝรั่งยังมีเพคตินเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีคุณสมบัติทางยาช่วยเคลือบลำไส้และเพคตินยังเป็นสารที่มีความสำคัญในการทำแยมและทำให้เยลลี่แข็งตัว

วันดี กฤษณะพันธ์ (2535:27) กล่าวว่าในผลฝรั่งมีวิตามินซีสูงช่วยป้องกันรักษาโรคเลือดออกตามไรฟันนอกจากนี้ยังประกอบด้วยวิตามินเอ, ธาตุเหล็กและแคลเซียม บางคนนิยมเคี้ยวใบฝรั่งเพื่อดับกลิ่นปาก หรือใช้ผลสุกวางไว้ในโรงศพเพื่อช่วยดับกลิ่น ผลฝรั่งดิบและใบแก่ของฝรั่งจะมีรสฝาด เพราะมีสารพวกแทนนินซึ่งมีรสฝาดสมาน จึงใช้เป็นยาแก้ท้องเสียท้องเดินชนิดไม่รุนแรง จึงนับว่าฝรั่งเป็นผลไม้สมุนไพรที่น่าสนใจ

การแปรรูป

ไพโรจน์ ผลประสิทธิ์ (2531:60) กล่าวว่าคนเอเชียเคยชินกับการบริโภคฝรั่งผลสด จึงมีความคิดแต่จะผลิตป้อนตลาดสดเท่านั้น ซึ่งจริงๆแล้วตลาดแปรรูปกว้างกว่าตลาดฝรั่งสดมาก ผลิตภัณฑ์จากฝรั่งมีหลายรูปแบบ ที่สำคัญคือ

1. เนื้อฝรั่งเข้มข้นบรรจุกระป๋อง (Canned Puree) เป็นผลิตภัณฑ์ขั้นแรกที่จะนำไปใช้ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ฝรั่งชนิดต่างๆต่อไป
  2. น้ำฝรั่งแท้บรรจุกระป๋อง (Canned Grava Nectar) เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเนื้อฝรั่งเข้มข้นผสมน้ำตาลและผสมน้ำ น้ำฝรั่งแท้ค่อนข้างขุ่น
  3. น้ำฝรั่งใส (Clarified Grava Juice) เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีวิธีการใช้บางอย่างที่จำเป็นต้องเอาสีฝรั่งออก ซึ่งอาจทำได้โดยการผสมน้ำฝรั่งเข้ากับน้ำผลไม้ชนิดอื่นหรือใช้วิธีสกัดเอาสีออกเหลือแต่กลิ่นฝรั่งไว้ก็จะได้ฝรั่งน้ำใส
- นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์ฝรั่งชนิดอื่นๆอีก เช่น น้ำฝรั่งแท้ใส แยมฝรั่ง เจลลี่ฝรั่ง

อนาคตฝรั่ง

ไพโรจน์ ผลประสิทธิ์ (2531:63) กล่าวว่าตลาดฝรั่งสดที่สำคัญได้แก่ ประเทศในเอเชียเช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน ฮ่องกง และประเทศไทย ตลาดนอกเอเชียมีไม่มากนัก แต่ก็เพิ่มขึ้นทุกปี ปัจจุบันมาเลเซียเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทยในการผลิตฝรั่งกินสด อย่างไรก็ตามตลาดฝรั่งสดของไทยไม่น่าจะขยายใหญ่ได้เพราะ

1. ตลาดสำคัญจำกัดอยู่ในประเทศในแถบเอเชีย
2. การบริโภคเป็นลักษณะการบริโภคของว่างปริมาณจึงไม่มากเท่ากับการบริโภคฝรั่งแปรรูป ซึ่งมีลักษณะเป็นเครื่องดื่มและบริโภคเพื่อสุขภาพ
3. ในอนาคตจะประสบกับปัญหาความยุ่งยากในการนำเข้า ของประเทศผู้ซื้อเพราะ มาตรการกีดกัน เป็นที่รังเกียจของทุกประเทศ

เนื่องจากฝรั่งมีคุณค่าทางอาหารสูง โดยเฉพาะวิตามินซีฝรั่งแปรรูปจึงเป็นที่ยอมรับกันในตลาดอเมริกาและญี่ปุ่น ประเทศข้างเคียงเราที่สนใจการผลิตฝรั่งแปรรูปก็คือ ไต้หวัน ฟิลิปปินส์และมาเลเซีย ส่วนอเมริกา ออสเตรเลียและไต้หวันในอนาคตน่าจะเปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีสูง และราคาสูง ประเทศไทยก็น่าจะฉวยเอาเรื่องฝรั่งแปรรูปที่เขาเลิกผลิตมาผลิตเอง ดังเช่นกรณีอุตสาหกรรมสัปรดกระป๋อง แต่จะต้องทำด้วยความมั่นใจในด้านตลาด ค่อยเป็นค่อยไป มิใช่เริ่มกิจการแบบนกฉวยโอกาส

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการออกแบบ สัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน

- 1.1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม
- 1.2 ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด
- 1.3 ข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการของเกษตรกร
- 1.4 ข้อมูลด้านการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูป

ทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปสัมภาษณ์ เกษตรกรที่ปลูกฝรั่งในเขต อ.สามพราน จ.นครปฐมจำนวน 10 ราย จากนั้นนำแบบ สัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากหนังสือและ เอกสารต่างๆ

ประชากร

ประชากรคือ เกษตรกรที่ปลูกฝรั่งทั้งหมดในเขต อ.สามพราน จ.นครปฐม มีจำนวนทั้งหมด 721 ราย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างประชากรที่ปลูกฝรั่งในเขต

อ.สามพราน จ.นครปฐม จำนวน 72 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ มาจัดหมวดหมู่ แจกแจงความถี่ แล้ววิเคราะห์โดยใช้ค่าทางสถิติดังนี้

1. ร้อยละ

$$P = n/N \times 100$$

P = ค่าร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์

n = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลที่ทำการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลทั้งหมดที่ทำการศึกษา

2. ค่าเฉลี่ย

$$\sum_{i=1}^n f x$$

$$i=1$$

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n f x}{N}$$

$$N$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

Σ = ผลรวม

f = ความถี่

x = ข้อมูลแต่ละตัว

n = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลที่ทำการศึกษา

i = ลำดับที่ของตัวอย่างมีค่าตั้งแต่ 1 ถึง n

N = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลทั้งหมดที่ทำการศึกษา

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องการผลิตฝรั่งในเขตอ.สามพราน จ.นครปฐมโดยวิธี การสุ่มตัวอย่างประชากรที่ปลูกฝรั่งในเขต อ.สามพราน จ.นครปฐมจำนวน 72 ราย ได้ทำการศึกษาดังนี้

- ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม
- ข้อมูลด้านการตลาดและการผลิต
- ข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการของเกษตรกร
- ข้อมูลด้านการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูป

ในการศึกษาได้ผลดังนี้

ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นข้อมูลพื้นฐานที่แสดงถึง เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ พื้นที่ทำการเกษตร แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับฝรั่ง การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร แหล่งเงินทุน และภาวะหนี้สิน มีผลการศึกษาดังนี้ (ตารางที่ 1)

เพศ

เกษตรกรที่ปลูกฝรั่ง ร้อยละ 61.11 เป็นเพศชาย และร้อยละ 38.89 เป็นเพศหญิง

อายุ

เกษตรกรที่ปลูกฝรั่งมีอายุ 31-40 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.22 รองลงมาคืออายุต่ำกว่า 31 ปีร้อยละ 18.06 มีอายุระหว่าง 41-50 ปีร้อยละ 15.28 มีอายุระหว่าง 51-60 ปีร้อยละ 11.11 และมีอายุสูงกว่า 60 ปีร้อยละ 8.33

การศึกษา

เกษตรกรที่ปลูกฝรั่งจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 25 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 8.33 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 6.95 ไม่ได้เรียนร้อยละ 6.94 จบอาชีวศึกษาระดับ ป.ว.ช. ร้อยละ 1.39 จบอาชีวศึกษาระดับ ป.ว.ส. ร้อยละ 1.39

แรงงาน

เกษตรกรที่ปลูกฝรั่งใช้แรงงานในครอบครัวระหว่าง 1-3 คนร้อยละ 58.33 ระหว่าง 4-6 คนร้อยละ 33.33 ระหว่าง 7-9 คนร้อยละ 8.34 สำหรับแรงงานจ้างตลอดฤดูกาลไม่มีแรงงานจ้างร้อยละ 62.50 มีแรงงานจ้างจำนวน 1-2 คน ร้อยละ 23.61 ระหว่าง 3-4 คนร้อยละ 8.33 และระหว่าง 5-6 คนร้อยละ 5.56 ส่วนแรงงานจ้างชั่วคราวจำนวน 1-5 คนมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.94 รองลงมาไม่มีการจ้างร้อยละ 29.17 ระหว่าง 10-15 คนร้อยละ 23.61 และน้อยที่สุดคือระหว่าง 5-10 คนร้อยละ 15.28

อาชีพ

เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักในการทำสวนผลไม้ ร้อยละ 75 รองลงมาทำสวนผักร้อยละ 8.33 ค้าขายร้อยละ 5.55 ทำสวนไม้ดอกร้อยละ 4.17 ทำนาร้อยละ 4.17 รับราชการน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.78 เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรองคิดเป็นร้อยละ 48.61 รองลงมาทำสวนผลไม้ร้อยละ 25 รับจ้างร้อยละ 9.72 ทำสวนผักร้อยละ 8.34 ทำนาร้อยละ 6.94 และน้อยที่สุดคือทำสวนไม้ดอก ร้อยละ 1.39

พื้นที่ทำการเกษตร

เกษตรกรมีพื้นที่ในการทำการเกษตรระหว่าง 1-10 ไร่มากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 63.89 รองลงมาระหว่าง 11-20 ไร่ร้อยละ 26.39 และน้อยที่สุดระหว่าง 21-30 ไร่ร้อยละ 9.72 พื้นที่ที่เกษตรกรใช้ในการทำการเกษตรนั้น ส่วนใหญ่เป็นของตนเองมากที่สุดร้อยละ 54.17 รองลงมาเป็นของตนเองและเช่าผู้อื่นร้อยละ 18.05 เช่าผู้อื่นทั้งหมดร้อยละ 15.28 และเป็นของตนเองและให้ผู้อื่นเช่าร้อยละ 12.50

แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับเรื่องฝรั่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

แหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับส่วนใหญ่เกษตรกรจะได้รับจากเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 31.09 รองลงมาได้รับจากหนังสือนิตยสารต่างๆ ร้อยละ 17.65 ศึกษาด้วยตนเองร้อยละ 16.81 จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 12.61 วิทยุ โทรทัศน์ร้อยละ 11.76 เกษตรกรผู้นำร้อยละ 6.72 และจากอาจารย์หรือนักวิชาการ จากสถาบันต่างๆร้อยละ 3.36

การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลยร้อยละ 62.50 รองลงมา เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 25.00 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตรร้อยละ 9.72 และเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรร้อยละ 2.78

แหล่งเงินทุน

เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเองร้อยละ 87.50 เงินกู้ร้อยละ 6.94 และใช้ทั้งเงินของตนเองและเงินกู้ร้อยละ 5.56

ภาวะหนี้สิน

เกษตรกรผู้ปลูกฝรั่งส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินร้อยละ 87.50 มีหนี้สินร้อยละ 12.50

ตารางที่ 1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	44	61.11
หญิง	28	38.89
<u>อายุ (ปี)</u>		
ต่ำกว่า 30	13	18.06
31 - 40	34	47.22
41 - 50	11	15.28
51 - 60	8	11.11
สูงกว่า 60	6	8.33
<u>การศึกษา</u>		
ไม่เคยศึกษา	5	6.94
จบชั้นประถมปีที่ 4	36	50.00
จบชั้นประถมปีที่ 6	18	25.00
จบมัธยมศึกษาตอนต้น	6	8.33
จบมัธยมศึกษาตอนปลาย	5	6.95
จบอาชีวศึกษาระดับ ป.ว.ช.	1	1.39
จบอาชีวศึกษาระดับ ป.ว.ส.	1	1.39

ตารางที่ 1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
<u>แรงงานในครอบครัว (คน)</u>		
1 - 3	42	58.33
4 - 6	24	33.33
7 - 9	6	8.34
<u>แรงงานจ้างตลอดฤดู (คน)</u>		
1 - 2	17	23.61
3 - 4	6	8.33
5 - 6	4	5.56
ไม่จ้าง	45	62.50
<u>แรงงานจ้างชั่วคราว (คน)</u>		
1 - 5	23	31.94
5 - 10	11	15.28
11 -15	17	23.61
ไม่จ้าง	21	29.17

ตารางที่ 1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
<u>อาชีพหลัก</u>		
สวนผลไม้	54	75.00
สวนผัก	6	8.33
สวนดอกไม้	3	4.17
ทำนา	3	4.17
รับราชการ	2	2.78
ค้าขาย	4	5.55
<u>อาชีพรอง</u>		
สวนผลไม้	18	25.00
สวนผัก	6	8.34
สวนไม้ดอก	1	1.39
ทำนา	5	6.94
รับจ้าง	7	9.72
ไม่มี	35	48.61
<u>ผู้ที่ทำการเกษตร (ไร่)</u>		
1 - 10	46	63.89
11- 20	19	26.39
21- 30	7	9.72

ตารางที่ 1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
<u>พื้นที่ทำการเกษตร</u>		
เป็นของตนเอง	39	54.17
เช่าผู้อื่น	11	15.28
เป็นของตนเอง/ให้ผู้อื่นเช่า	9	12.50
เป็นของตนเอง/เช่าผู้อื่น	13	18.05
<u>แหล่งความรู้เกี่ยวกับฝรั่ง (N=119)</u>		
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	15	12.61
เกษตรกรผู้นำ	8	6.72
เพื่อนบ้าน	37	31.09
หนังสือ นิตยสารต่างๆ	21	17.65
วิทยุ โทรทัศน์	14	11.76
อาจารย์หรือนักวิชาการในสถาบันต่างๆ	4	3.36
เรียนด้วยตนเอง	20	16.81
<u>การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร</u>		
กลุ่มเกษตรกร	18	25.00
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	2	2.78
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	7	9.72
ไม่เป็นสมาชิก	45	62.50

ตารางที่ 1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
<u>แหล่งเงินทุน</u>		
ของตนเอง	63	87.50
เงินกู้	5	6.94
ของตนเอง/เงินกู้	4	5.56
<u>ภาวะหนี้สิน</u>		
ไม่มี	63	87.50
มี	9	12.50

14229

ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด

ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดแสดงถึง พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกฝรั่ง ประสิทธิภาพ อาชีพก่อนการทำสวนฝรั่ง สาเหตุที่ปลูก สภาพการผลิตทั่วไป โรคและแมลงศัตรู การท่อนผล การตัดขนาด การจำหน่าย ราคา และแหล่งน้ำในการผลิตมีผลการศึกษาดังนี้ (ตารางที่ 2)

พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกฝรั่ง

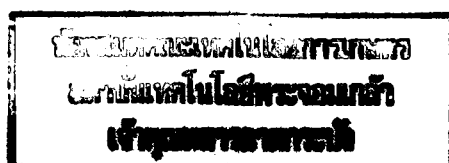
เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ในการปลูกฝรั่งระหว่าง 1-10 ไร่ร้อยละ 75.00 รองลงมาระหว่าง 11-20 ไร่ร้อยละ 16.67 และระหว่าง 21-30 ไร่ร้อยละ 8.33

ประสิทธิภาพในการปลูกฝรั่ง

เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการปลูกฝรั่งระหว่าง 1-5 ปีร้อยละ 59.72 รองลงมาระหว่าง 6-10 ปีร้อยละ 22.22 ระหว่าง 11-15 ปีร้อยละ 9.72 และระหว่าง 16-20 ปีร้อยละ 8.34

อาชีพก่อนการทำสวนฝรั่ง

เกษตรกรส่วนมากมีอาชีพทำสวนผลไม้ร้อยละ 33.33 รองลงมาทำนา ร้อยละ 25.00 ไม่มีอาชีพร้อยละ 19.45 ทำสวนผักร้อยละ 11.11 รับจ้างร้อยละ 6.94 และทำสวนดอกไม้ร้อยละ 4.17

สาเหตุที่ปลูกฝรั่ง

เกษตรกรส่วนมากเลือกปลูกฝรั่งเพราะปลูกและดูแลรักษาง่าย ร้อยละ 44.45 รองลงมามีตลาดรองรับร้อยละ 19.44 ดูแลรักษาง่าย และมีตลาดรองรับ ร้อยละ 22.22 และทำตามบรรพบุรุษร้อยละ 13.89

พื้นที่ปลูก

เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกพื้นที่กลมสาลี่ร้อยละ 75.00 รองลงมาปลูกพื้นที่ เย็นสองร้อยละ 15.28 และพื้นที่ทลเกล้าร้อยละ 9.72

สาเหตุที่เลือกปลูก

เกษตรกรเลือกปลูกพันธุ์ดังกล่าวสาเหตุส่วนใหญ่เนื่องจากมีตลาดรองรับ ร้อยละ 40.28 รองลงมาคือให้ผลผลิตเร็วร้อยละ 26.39 ให้ผลผลิตมากและมีตลาด รองรับร้อยละ 19.44 และเนื่องจากให้ผลผลิตมากร้อยละ 13.89

ลักษณะการปลูก

เกษตรกรทั้งหมดปลูกแบบยกร่อง

ลักษณะของสวนฝรั่งที่ปลูก

เกษตรกรส่วนมากจะปลูกเป็นส่วนเดี่ยวๆร้อยละ 72.22 และปลูกร่วมกับ ไม้ผลชนิดอื่นร้อยละ 27.78

การให้น้ำ

เกษตรกรส่วนมากให้น้ำทุก 3-4 วันร้อยละ 68.06 ให้เมื่อดินแห้งร้อยละ 23.61 และให้เมื่อฝรั่งออกดอกติดผลร้อยละ 8.33

การให้ปุ๋ย

เกษตรกรส่วนมากจะให้ทั้งปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีร้อยละ 48.61 รองลงมาให้ปุ๋ยเคมีอย่างเดียวร้อยละ 27.78 ให้ปุ๋ยคอกอย่างเดียวร้อยละ 15.28 และให้ปุ๋ยหมักอย่างเดียวร้อยละ 8.33

การกำจัดวัชพืช

เกษตรกรส่วนใหญ่จะกำจัดวัชพืชนานๆครั้งร้อยละ 61.11 รองลงมากำจัดทุกสัปดาห์ร้อยละ 30.56 และกำจัดทุกวันร้อยละ 8.33 วิธีการกำจัดวัชพืชเกษตรกรส่วนใหญ่จะกำจัดวัชพืชโดยวิธีใช้ยาฉีดพ่นร้อยละ 47.22 รองลงมาคือถางหรือถอนร้อยละ 29.17 ถางและใช้ยาฉีดพ่นร้อยละ 18.06 และปลูกพืชคลุมดินร้อยละ 5.55

การบังคับให้ออกดอก

เกษตรกรส่วนมากจะมีการบังคับให้ฝรั่งออกดอก ร้อยละ 93.06 ไม่มีการบังคับร้อยละ 6.94 วิธีการบังคับให้ออกดอกเกษตรกรส่วนมากจะใช้วิธีตัดแต่งกิ่งร้อยละ 49.25 ใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเร่งร้อยละ 32.84 และโน้มกิ่งร้อยละ 17.91 ส่วนสาเหตุที่เกษตรกรบังคับให้ออกดอกเพราะต้องการผลผลิตมากร้อยละ 59.70 และเพราะฝรั่งไม่ออกดอกร้อยละ 40.30

แมลงศัตรู

แมลงศัตรูที่พบมากที่สุดคือแมลงวันผลไม้ร้อยละ 58.33 เพลี้ยแป้งร้อยละ 31.95 และหนอนกัดกินใบร้อยละ 9.72

โรค

โรคที่พบบ่อยมากที่สุดคือโรคแอนแทรกคโนสร้อยละ 37.50 โรคเหี่ยว/แห้งร้อยละ 34.72 และใบจุดใบไหม้ร้อยละ 27.78

การห่อผล

เกษตรกรทั้งหมดทำการห่อผลเพื่อป้องกันแมลงโดยใช้กระดาษหนังสือพิมพ์และถุงพลาสติก

การตัดขนาดผล

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการตัดขนาดผลร้อยละ 84.72 ไม่ตัดขนาดผลร้อยละ 15.28 การตัดขนาดผลแบ่งเป็น 3 ขนาดร้อยละ 47.54 แบ่งเป็น 2 ขนาดร้อยละ 37.70 แบ่งเป็น 4 ขนาดร้อยละ 8.20 และแบ่งเป็น 5 ขนาดร้อยละ 6.56

ราคา

ฝรั่งขนาดใหญ่จะมีราคาระหว่าง 4-6 บาทต่อกิโลกรัมร้อยละ 57.90 ราคาระหว่าง 7-9 บาทต่อกิโลกรัม ร้อยละ 24.56 และราคาระหว่าง 10-12 บาทต่อกิโลกรัมร้อยละ 17.54 ราคาฝรั่งขนาดกลางระหว่าง 2-5 บาทต่อกิโลกรัมมีร้อยละ 78.05 ราคาระหว่าง 6-9 บาทต่อกิโลกรัมมีร้อยละ 21.95

4.39 บาทต่อกิโลกรัม และราคาฝรั่งขนาดเล็กราคาระหว่าง 1-3 บาทต่อกิโลกรัมมี ร้อยละ 74 ราคาระหว่าง 4-6 บาทมีร้อยละ 26 ส่วนฝรั่งที่ไม่มีการตัดขนาดจะมี ราคา 6 บาทต่อกิโลกรัมร้อยละ 45.46 ราคา 8 บาทต่อกิโลกรัมร้อยละ 36.36 ราคา 4 บาทต่อกิโลกรัมร้อยละ 18.18

วิธีการจำหน่าย

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีวิธีการจำหน่าย โดยมีพ่อค้ามารับที่สวนร้อยละ 58.33 ขายส่งที่ตลาดร้อยละ 16.67 พ่อค้ามารับที่สวนและขายเองร้อยละ 16.67 รวมเป็นกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 8.33

การกำหนดราคา

ส่วนใหญ่จะกำหนดราคาโดยพ่อค้าร้อยละ 63.89 กำหนดราคาโดยพ่อค้าและกำหนดเองร้อยละ 16.67 กำหนดเองร้อยละ 11.11 และกำหนดตามกลุ่มร้อยละ 8.33

ความพอใจด้านราคา

เกษตรกรส่วนมากมีความพอใจในราคาที่ได้รับร้อยละ 40.28 ไม่พอใจ ร้อยละ 38.89 และไม่มีความคิดเห็นร้อยละ 20.83

ข้อมูลด้านราคาตลาด

เกษตรกรส่วนใหญ่จะทราบราคาจากพ่อค้าร้อยละ 63.89 ทราบจากเพื่อนบ้านร้อยละ 18.06 ทราบจากวิทยุ, โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์ร้อยละ 11.11 ทราบจากพ่อค้าและเพื่อนบ้านร้อยละ 6.94

แหล่งน้ำ

เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้น้ำจากแม่น้ำลำคลองร้อยละ 72.22 และใช้ทั้งน้ำฝนและแม่น้ำลำคลองร้อยละ 27.78

ตารางที่ 2 ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
<u>พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกฝรั่ง (ไร่)</u>		
1-10	54	75.00
11-20	12	16.67
21-30	6	8.33
<u>ประสบการณ์ในการปลูกฝรั่ง (ปี)</u>		
1- 5	43	59.72
6-10	16	22.22
11-15	7	9.72
16-20	6	8.34
<u>อาชีพก่อนการทำสวนฝรั่ง</u>		
สวนผลไม้	24	33.33
สวนผัก	8	11.11
สวนไม้ดอก	3	4.17
ทำนา	18	25.00
รับจ้าง	5	6.94
ไม่มี	14	19.45

ตารางที่ 2 ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
<u>สาเหตุที่ปลูกฝรั่ง</u>		
ปลูกและดูแลรักษาง่าย	32	44.45
ทำตามบรรพบุรุษ	10	13.89
มีตลาดรองรับ	14	19.44
ดูแลรักษาง่าย/มีตลาดรองรับ	16	22.22
<u>พื้นที่ปลูก</u>		
กลมสาลี่	54	75.00
ทูลเกล้า	7	9.72
เย็นสอง	11	15.28
<u>สาเหตุที่เลือก</u>		
ให้ผลผลิตเร็ว	19	26.39
ให้ผลผลิตมาก	10	13.89
มีตลาดรองรับ	29	40.28
ดูแลรักษาง่าย/มีตลาดรองรับ	14	19.44
<u>ลักษณะการปลูก</u>		
ยกร่อง	72	100.00

ตารางที่ 2 ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
<u>ลักษณะของสวนฝรั่งที่ปลูก</u>		
ปลูกเป็นส่วนเดี่ยวๆ	52	72.22
ปลูกร่วมกับไม้ผลชนิดอื่น	20	27.78
<u>การให้น้ำ</u>		
ให้ทุก 3-4 วัน	49	68.06
ให้เมื่อดินแห้ง	17	23.61
ให้เมื่อฝรั่งออกดอกติดผล	6	8.33
<u>การให้ปุ๋ย</u>		
ปุ๋ยเคมี	20	27.78
ปุ๋ยคอก	11	15.28
ปุ๋ยหมัก	6	8.33
ปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยคอก	35	48.61
<u>การกำจัดวัชพืช</u>		
ทุกวัน	6	8.33
ทุกสัปดาห์	22	30.56
นานๆครั้ง	44	61.11

ตารางที่ 2 ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
<u>กำจัดโดย</u>		
ถางหรือถอน	21	29.17
ใช้ยาฉีดพ่น	34	47.22
ปลูกพืชคลุมดิน	4	5.55
ถาง/ใช้ยาฉีดพ่น	13	18.06
<u>การบังคับให้ออกดอก</u>		
มี	67	93.06
ไม่มี	5	6.94
<u>วิธีการบังคับให้ออกดอก (N=67)</u>		
ไถ่มกิ่ง	12	17.91
ตัดแต่งกิ่ง	33	49.25
ใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเร่ง	22	32.84
<u>สาเหตุที่บังคับให้ออกดอก (N=67)</u>		
ต้องการผลผลิต	40	59.70
ฝรั่งไม่ออกดอก	27	40.30

ตารางที่ 2 ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
<u>ราคาขนาดเล็ก</u> (บาทต่อกิโลกรัม \ N=29)		
1-3	23	79.31
4-6	6	20.69
<u>ไม้คัตขนาดราคา</u> (บาทต่อกิโลกรัม \ N=11)		
4	2	18.18
6	5	45.46
8	4	36.36
<u>วิธีการจำหน่าย</u>		
พ่อค้ามารับที่สวน	42	58.33
ขายส่งที่ตลาด	12	16.67
รวมเป็นกลุ่มเกษตรกร	6	8.33
พ่อค้ามารับ/ขายเอง	12	16.67

ตารางที่ 2 ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
<u>การกำหนดราคา</u>		
พ่อค้า	46	63.89
กำหนดเอง	8	11.11
กำหนดตามกลุ่ม	6	8.33
พ่อค้า/กำหนดเอง	12	16.67
<u>ความพอใจด้านราคา</u>		
พอใจ	29	40.28
ไม่พอใจ	28	38.89
ไม่มีความคิดเห็น	15	20.83
<u>ข้อมูลด้านราคาตลาด</u>		
โทรทัศน์, วิทยุ, หนังสือพิมพ์	8	11.11
พ่อค้า	46	63.89
เพื่อนบ้าน	13	18.06
พ่อค้า/เพื่อนบ้าน	5	6.94
<u>แหล่งน้ำ</u>		
แม่น้ำลำคลอง	52	72.22
น้ำฝน/แม่น้ำลำคลอง	20	27.78

ข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการของเกษตรกร

เป็นข้อมูลที่แสดงถึงปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในการผลิตฝรั่งและความคิดเห็นในการปลูกฝรั่งใน อ.สามพราน จ.นครปฐม มีผลการศึกษาดังนี้ (ตารางที่ 3)

ปัญหา

ปัญหาที่เกษตรกรพบมากที่สุดคือ โรคและแมลงรบกวนคิดเป็นร้อยละ 13.50 รองลงมาคือราคาฝรั่งต่ำร้อยละ 12.77 ราคาปุ๋ยและยาฆ่าแมลงสูงร้อยละ 12.04 น้ำเน่าเสียร้อยละ 10.58 ค่าจ้างแรงงานสูงร้อยละ 6.93 น้ำท่วมร้อยละ 6.57 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ร้อยละ 6.57 ขาดน้ำในหน้าแล้งร้อยละ 5.84 ขาดเงินทุนร้อยละ 5.48 ขาดแรงงานร้อยละ 5.11 มีที่ดินน้อยร้อยละ 4.75 ค่าขนส่งแพงร้อยละ 4.38 ขาดฝรั่งพันธุ์ดีร้อยละ 4.02 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงร้อยละ 1.46

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการประกอบอาชีพในการทำสวนฝรั่ง

เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดที่จะปลูกฝรั่งต่อไปร้อยละ 81.94 ไม่คิดจะปลูกต่อไปร้อยละ 18.06 เกษตรกรคิดจะปลูกฝรั่งต่อไป เนื่องจากทำรายได้ให้ดีร้อยละ 35.59 รองลงมาเพราะดูแลรักษาง่ายร้อยละ 30.51 เก็บผลผลิตได้ตลอดปีร้อยละ 22.03 และเนื่องจากปลูกมานานร้อยละ 11.87 ส่วนเกษตรกรที่ไม่คิดจะปลูกฝรั่งต่อไปเพราะราคาฝรั่งต่ำร้อยละ 53.85 น้ำเน่าเสียร้อยละ 30.77 และปัญหาโรคและแมลงร้อยละ 15.38

การขยายพื้นที่ปลูก

เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่คิดที่จะขยายพื้นที่ปลูก ฝรั่งร้อยละ 62.50 คิดจะขยายร้อยละ 37.50 สาเหตุที่เกษตรกรไม่คิดจะขยายพื้นที่ปลูกเพราะ ไม่มีที่ดินร้อยละ 42.22 ขาดแรงงานร้อยละ 28.89 จะปลูกไม้ผลชนิดอื่นร้อยละ 22.22 และเพราะ

น้ำเน่าเสียร้อยละ 6.67

ความเหมาะสมของพื้นที่

เกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าใน อ.สามพราน มีความเหมาะสมที่จะปลูกฝรั่ง ร้อยละ 73.61 และคิดว่าไม่เหมาะสมร้อยละ 26.39 สาเหตุที่เกษตรกรคิดว่าเหมาะสมเนื่องจากเห็นคนปลูกกันมากร้อยละ 50.94 มีตลาดรองรับร้อยละ 30.19 ปลูกได้ผลดีร้อยละ 18.87 ส่วนที่เกษตรกรเห็นว่าไม่เหมาะสมเนื่องจากกลัวไม่มีตลาดเพราะปลูกกันมากร้อยละ 57.89 และน้ำเริ่มเน่าเสียร้อยละ 42.11

ตารางที่ 3 ข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (N=259)	ร้อยละ
ปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
มีที่ดินน้อย	13	4.75
ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	18	6.57
ขาดฝรั่งพันธุ์ดี	11	4.02
อัตราดอกเบี้ยสูง	4	1.46
ราคาปุ๋ยและยาฆ่าแมลงสูง	33	12.04
โรคและแมลงรบกวน	37	13.50
ขาดแคลนแรงงาน	14	5.11
ค่าจ้างแรงงานสูง	19	6.93
ราคาฝรั่งต่ำ	35	12.77
ค่าขนส่งแพง	12	4.38
น้ำท่วม	18	6.57
ขาดน้ำในหน้าแล้ง	16	5.84
น้ำเน่าเสีย	29	10.58

ตารางที่ 3 ข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการ (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
<u>ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการประกอบอาชีพในการทำสวนฝรั่ง</u>		
คิด	59	81.94
ไม่คิด	13	18.94
<u>คิดเพราะ</u>		
ทำรายได้ดี	21	35.59
ปลูกมานาน	7	11.87
ดูแลรักษาง่าย	18	30.51
เก็บผลได้ตลอดปี	13	22.03
<u>ไม่คิดเพราะ (N=13)</u>		
น้ำเน่า	4	30.77
ราคาต่ำ	7	53.85
ปัญหาโรคและแมลง	2	15.38
<u>ความคิดเห็นในการขยายพื้นที่ปลูก</u>		
คิด	27	37.50
ไม่คิด	45	62.50

ตารางที่ 3 ข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการ (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
<u>คิดเพราะ</u> (N=27)		
มีพื้นที่น้อย	7	25.92
มีประสบการณ์	5	18.52
ไม้ผลชนิดอื่นให้ผลผลิตไม่ดี	5	15.52
ขายได้	10	37.04
<u>ไม่คิดเพราะ</u> (N=45)		
ไม่มีที่ดิน	19	42.22
ขาดแรงงาน	13	28.89
จะปลูกไม้ผลชนิดอื่น	10	22.22
น้ำเน่า	3	6.67
<u>ความเหมาะสมของพื้นที่</u> (N=72)		
เหมาะสม	53	73.61
ไม่เหมาะสม	19	26.39
<u>สาเหตุเพราะ</u> (N=53)		
เห็นคนปลูกกันมาก	27	50.94
มีตลาด	16	30.19
ปลูกได้ผลดี	10	18.87

ตารางที่ 3 ข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการ (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=19)	ร้อยละ
<u>ไม่เหมาะสมเพราะ</u>		
น้ำเริ่มเสีย	8	42.11
คนปลูกกันมาก	11	57.89

ข้อมูลด้านการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูป

ข้อมูลด้านการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูป จะแสดงถึงความรู้จักผลิตภัณฑ์แปรรูปจากฝรั่ง ความสนใจการผลิตฝรั่งแปรรูป ความเหมาะสมของพื้นที่ในการปลูก และเกษตรกรมีความสนใจที่จะปลูกฝรั่งเพื่อการแปรรูปหรือไม่ มีผลการศึกษาดังนี้ (ตารางที่ 4)

การรู้จักผลิตภัณฑ์แปรรูปจากฝรั่ง

เกษตรกรรู้จักผลิตภัณฑ์ฝรั่งแปรรูปร้อยละ 68.06 ไม่รู้จักร้อยละ 31.94 ส่วนมากเกษตรกรจะรู้จักจากเพื่อนบ้าน ญาติ พี่น้องร้อยละ 51.02 อ่านพบในหนังสือร้อยละ 28.57 โรงงานมาลีแนะนำร้อยละ 12.25 และรู้จักจากเจ้าหน้าที่เกษตรร้อยละ 8.16

ความสนใจในการผลิตฝรั่งแปรรูป

	เกษตรกรส่วนใหญ่มีความสนใจร้อยละ	59.72	ไม่สนใจร้อยละ
40.28	สาเหตุที่สนใจเพราะฝรั่งผลสดราคาถูกร้อยละ	74.42	ไม่เคยทำร้อยละ
25.58	ส่วนที่เกษตรกรไม่สนใจเพราะไม่เคยทำมาก่อนร้อยละ	75.86	ไม่แน่ใจ
ตลาดร้อยละ	24.14		

ความเหมาะสมของพื้นที่

เกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าพื้นที่ในเขต อ.สามพราน มีความเหมาะสมที่จะปลูกฝรั่งเพื่อการแปรรูปได้ร้อยละ 55.56 และคิดว่าไม่เหมาะสมร้อยละ 44.44

ความคิดเห็นในการปลูกฝรั่งแปรรูป

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่แน่ใจที่จะปลูกร้อยละ 51.39 รองลงมาไม่คิดจะปลูกร้อยละ 33.33 และคิดจะปลูกร้อยละ 15.28 สาเหตุเพราะไม่แน่ใจตลาดร้อยละ 43.05 รองลงมาเพราะไม่เคยทำร้อยละ 23.61 ราคาฝรั่งต่ำและรอดูเพื่อนบ้านเท่ากันคือร้อยละ 16.67

ตารางที่ 4 ข้อมูลด้านการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูป

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
<u>การรู้จักผลิตภัณฑ์ฝรั่งแปรรูป</u>		
รู้จัก	49	68.06
ไม่รู้จัก	23	31.94
<u>รู้จัก (N=49)</u>		
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	4	8.16
อ่านพบในหนังสือ	14	28.57
เพื่อนบ้านญาติพี่น้อง	25	51.02
โรงงานมาลีแนะนำ	6	12.25
<u>ความสนใจ</u>		
สนใจ	43	59.72
ไม่สนใจ	29	40.28
<u>สนใจเพราะ (N=43)</u>		
ฝรั่งผลสดราคาถูก	32	74.42
ไม่เคยทำ	11	25.58

ตารางที่ 4 ข้อมูลด้านการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูป (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
<u>ไม่สนใจเพราะ (N=29)</u>		
ไม่แน่ใจตลาด	7	24.14
ไม่เคยทำ	22	75.86
<u>ความเหมาะสมของพื้นที่ปลูก</u>		
เหมาะสม	40	55.56
ไม่เหมาะสม	32	44.44
<u>ความคิดเห็นในการปลูกฝรั่งแปรรูป</u>		
ปลูก	11	15.28
ไม่ปลูก	24	33.33
ไม่แน่ใจ	37	51.39
<u>สาเหตุเพราะ</u>		
ราคาฝรั่งต่ำ	12	16.67
ไม่เคยทำ	17	23.61
ไม่แน่ใจตลาด	31	43.61
รอดูเพื่อนบ้าน	12	16.67

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษาการผลิตฝรั่งในอ.สามพราน จ.นครปฐมมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพการผลิตและการตลาด ปัญหาและความต้องการ และความสนใจของเกษตรกรในการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูป

โดยการศึกษาครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกฝรั่งในเขต อ.สามพราน จ.นครปฐม จำนวน 72 ราย สรุปผลได้ดังนี้

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การผลิตฝรั่งส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครอบครัวจำนวน 1-3 คน และส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างงานตลอดฤดูกาลผลิต มีการจ้างแรงงานชั่วคราวจำนวน 1-5 คน เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนผลไม้ มีพื้นที่ทำการเกษตร 1-10 ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินของตนเอง เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตฝรั่งจากเพื่อนบ้าน และส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเองและไม่มีหนี้สิน

สภาพการผลิตและการตลาด

เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกฝรั่ง 1-10 ไร่ มีประสบการณ์ในการการปลูกฝรั่ง 1-5 ปี อาชีพที่เกษตรกรทำก่อนการทำสวนฝรั่งส่วนใหญ่ คือทำสวนผลไม้สาเหตุที่เกษตรกรเลือกปลูกฝรั่งส่วนใหญ่เนื่องจากดูแลรักษาง่าย

พันธุ์ที่ปลูกส่วนใหญ่จะปลูกพันธุ์กลมสาลี เพราะเป็นที่ต้องการของตลาด การปลูกจะปลูกแบบยกร่อง ส่วนใหญ่ปลูกเป็นส่วนเดียวๆ การให้น้ำส่วนใหญ่ให้ทุก 3-4 วัน การใช้ปุ๋ยส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี การกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่ทำนานๆครั้ง ใช้วิธีกำจัดโดยใช้ยาฉีดพ่น มีการบังคับให้ออกดอก โดยวิธีตัดแต่งกิ่ง เนื่องจากเกษตรกรต้องการผลผลิต โรคและแมลงที่พบในส่วนฝรั่งที่สร้างปัญหาให้กับเกษตรกร คือโรคแอนแทรกคโนสและแมลงวันทอง เกษตรกรทั้งหมดมีการห่อผลด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์และถุงพลาสติก เพื่อป้องกันแมลง เกษตรกรส่วนใหญ่มีการคัดขนาดผลก่อนจำหน่าย โดยแบ่งเป็น 3 ขนาด คือขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีราคา 4-6, 2-5 และ 1-3 บาทต่อกิโลกรัมตามลำดับ ส่วนที่ไม่คัดขนาดจะมีราคา 6 บาทต่อกิโลกรัม การจำหน่ายผลผลิตส่วนใหญ่จะมีพ่อค้ารับที่สวน และพ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคาซึ่งเกษตรกรมีความพอใจในราคา เกษตรกรส่วนใหญ่ทราบราคาจากพ่อค้า แหล่งน้ำที่เกษตรกรใช้คือแม่น้ำลำคลอง

ปัญหาและความต้องการ

เกษตรกรประสบปัญหาโรคและแมลงรบกวนมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาราคาฝรั่งต่ำ ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงราคาสูง เกษตรกรส่วนใหญ่คิดจะปลูกฝรั่งต่อไป เพราะสามารถทำรายได้ดี แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่คิดที่จะขยายพื้นที่ปลูก เนื่องจากไม่มีที่ดิน เกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าในเขตอ.สามพราน จ.นครปฐม เหมาะสมที่จะปลูกฝรั่ง เพราะเห็นมีคนปลูกกันมาก

ความสนใจในการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูป

เกษตรกรส่วนใหญ่รู้จักผลิตภัณฑ์ฝรั่งแปรรูปโดยรู้จากเพื่อนบ้านและญาติพี่น้อง และมีความสนใจในผลิตภัณฑ์ฝรั่งแปรรูปเนื่องจากราคาฝรั่งผลสดต่ำ เกษตรกรที่ไม่สนใจเนื่องจากไม่เคยทำ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดว่าใน อ.สามพรานมีความเหมาะสมที่จะปลูก แต่ไม่แน่ใจที่จะปลูก เนื่องจากไม่แน่ใจในความต้องการของตลาด

ข้อเสนอแนะ

- เกษตรกรผู้ปลูกฝรั่งไม่ได้รับความสนใจจากเจ้าหน้าที่เกษตรของรัฐ ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำ ทำให้เกษตรกรไม่รู้จักรักวิธีการกำจัดวัชพืช การกำจัดแมลง และการป้องกันโรคที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- เกษตรกรผู้ปลูกฝรั่งในเขต อ.สามพราน จ.นครปฐม ไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายผลผลิต ทำให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางได้ง่าย เจ้าหน้าที่ควรเข้าไปส่งเสริมในเรื่องกลุ่มเกษตรกรให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกฝรั่งในพื้นที่ของตน
- เกษตรกรส่วนใหญ่กำจัดวัชพืชโดยการใช้ยาฉีดพ่น ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม โดยลดการใช้สารเคมี หรือเลิกใช้สารเคมีในการผลิต

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2531. การปลูกฝรั่ง. (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- บุเรศ บำรุงการ, หลวง. 2518. การทำไร่ฝรั่ง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พฤกษศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- บุญสม เมฆสองสี. 2526. "จะป้องกันไม่ให้แมลงวันผลไม้ทำความเสียหายโดยไม่ใช้สารฆ่าแมลงได้อย่างไร". วารสารข่าวกัญและสัตววิทยา. (มกราคม - มีนาคม): น.39-41.
- ปฐพีชล วาญักคี่. 2529. ขยายพันธุ์ไม้ผล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฐานเกษตรกรรม.
- ไพโรจน์ ผลประสิทธิ์. 2531. การปลูกฝรั่งเพื่ออุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดฟีนนี่พลับบิลชิ่ง.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2532. ข่าวสารเกษตรศาสตร์. (มิถุนายน-กรกฎาคม) : น.49.
- วุฒินัย ชัยมงคล. 2532. "จะปลูกฝรั่งพันธุ์อะไรดี". วารสารอาชีพชาวเกษตร : น.3-8.
- วันดี กฤษณพันธ์. 2531. "ฝรั่ง ผลไม้สมุนไพร". เดลินิวส์. (27 ตุลาคม 2535) : น.27.
- สร้อยสวัสดิ์ เพ็ญสกลรัตน์. 2531. ฝรั่ง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหมิตรออฟเซต.

อุดม โกลียสกุล. 2530. การปลูกไม้ผล เล่ม1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษร
บัณฑิต.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

การผลิตฝรั่งใน อ.สามพราน จ.นครปฐม

ชื่อ _____ นามสกุล _____

บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____ ต. _____

อ. สามพราน จ. นครปฐม

คำแนะนำ ทำเครื่องหมาย " / " ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง
ที่เว้นไว้ให้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ .....ปี
3. จบการศึกษาระดับสูงสุด .....
4. แรงงานที่ใช้ในการผลิตฝรั่ง ในครอบครัวจำนวน ..... คน
 แรงงานจ้างในการผลิตฝรั่ง จ้างตลอดฤดูกาล ..... คน
 จ้างชั่วคราว ..... คน
5. อาชีพหลัก (อาชีพที่ทำรายได้ให้มากที่สุด) .....
 อาชีพรอง (อาชีพที่ทำรายได้รองลงมา) .....
6. พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ..... ไร่
 เป็นของตนเอง ..... ไร่
 ให้ผู้อื่นเช่า ..... ไร่
 เช่าผู้อื่น ..... ไร่   อื่นๆ .....

7. แหล่งความรู้ที่ท่านได้รับเกี่ยวกับฝรั่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
- ( ) พัฒนาการ
- ( ) เกษตรกรผู้นำ
- ( ) เพื่อนบ้าน
- ( ) หนังสือ นิตยสารต่างๆ
- ( ) วิทยุ โทรทัศน์
- ( ) อาจารย์หรือนักวิชาการในสถาบันต่างๆ
- ( ) อื่นๆ (ระบุ) .....

8. ท่านเป็นสมาชิกข้อใดต่อไปนี้

- ( ) กลุ่มเกษตรกร
- ( ) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
- ( ) กลุ่มสหกรณ์การเกษตร
- ( ) อื่นๆ (ระบุ) .....

9. แหล่งเงินทุน

- ( ) ของตนเอง
- ( ) เงินกู้

10. ภาวะหนี้สิน

- ( ) ไม่มี
- ( ) มี

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด

1. พื้นที่ที่ใช้ในการผลิตฝรั่ง ..... ไร่
2. ประสบการณ์ในการปลูกฝรั่ง ..... ปี
3. อาชีพที่ทำก่อนการทำสวนฝรั่ง .....

4. สาเหตุที่ปลูกฝรั่ง

- ( ) ปลูกและดูแลรักษาง่าย ( ) ทำตามบรรพบุรุษ
( ) มีตลาดรองรับ

5. พันธุ์ที่ปลูก

- ( ) กลมสาลี ( ) กลมทูลเกล้า
( ) เย็นสอง ( ) อื่นๆ (ระบุ) .....

6. สาเหตุที่เลือกพันธุ์ในข้อ 5

- ( ) ให้ผลผลิตเร็ว ( ) ให้ผลผลิตมาก
( ) เป็นที่ต้องการของตลาด ( ) อื่นๆ (ระบุ) .....

7. ลักษณะการปลูก

- ( ) ยกร่อง ( ) ไม่ยกร่อง

8. ลักษณะของสวนฝรั่งที่ปลูก

- ( ) ปลูกเป็นส่วนเดี่ยวๆ ( ) ปลูกร่วมกับไม้ผลชนิดอื่น

9. การให้น้ำ

- ( ) ให้น้ำทุก 3-4 วัน ( ) ให้เมื่อดินแห้ง
( ) ให้เมื่อฝรั่งออกดอกติดผล

10. ท่านให้ปุ๋ยชนิดใด

- ( ) ปุ๋ยเคมี ( ) ปุ๋ยหมัก
( ) ปุ๋ยคอก ( ) อื่นๆ (ระบุ) .....

11. ท่านกำจัดวัชพืชอย่างไร

- ( ) ทุกวัน ( ) ทุกสัปดาห์
( ) นานๆครั้ง

12. ท่านกำจัดวัชพืชโดยวิธีใด

( ) ถางหรือถอน

( ) ใช้ยาฉีดพ่น

( ) ปลุกพืชคลุมดิน

( ) อื่นๆ (ระบุ) .....

13. ท่านมีการบังคับให้ฝรั่งออกดอกหรือไม่

( ) มี

( ) ไม่มี

14. ถ้ามีใช้วิธีใด

( ) โนมกิ่ง

( ) ตัดแต่งกิ่ง

( ) ใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเร่ง

15. สาเหตุที่บังคับให้ออกดอก

( ) ต้องการผลผลิตมาก

( ) ฝรั่งไม่ออกดอก

16. แมลงศัตรูที่สร้างความเสียหาย

( ) แมลงวันผลไม้

( ) เพลี้ยแป้ง

( ) หนอนกัดกินใบ

( ) อื่นๆ (ระบุ) .....

17. โรคฝรั่งที่สร้างความเสียหาย

( ) แอนแทรกโนส

( ) ใบจุดใบและไหม้

( ) โรคเหี่ยว

( ) อื่นๆ (ระบุ) .....

18. ท่านมีการห่อผลเพื่อป้องกันแมลงหรือไม่

( ) มี

( ) ไม่มี

19. วัสดุที่ใช้ในการห่อผลฝรั่ง

( ) ถุงพลาสติก

( ) กระดาษหนังสือพิมพ์

( ) ทั้ง 2 อย่าง

27. แหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิต

( ) น้ำฝน

( ) น้ำชลประทาน

( ) แม่น้ำลำคลอง

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการ

1. ปัญหาที่เกิดจากการผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) มีที่ดินน้อย

( ) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์

( ) ขาดฟรั้งพันธุ์ดี

( ) ขาดเงินทุน

( ) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูง

( ) ราคาปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมีราคาสูง

( ) โรคและแมลงรบกวน

( ) ขาดแคลนแรงงาน

( ) ค่าจ้างแรงงานสูง

( ) ราคาฟรั้งต่ำ

( ) ค่าขนส่งแพง

( ) น้ำท่วม

( ) ขาดน้ำในหน้าแล้ง

( ) น้ำเน่าเสีย

2. ท่านคิดจะปลูกฟรั้งต่อไปหรือไม่ .....

เพราะ .....

3. ท่านคิดจะขยายพื้นที่ปลูกฟรั้งอีกหรือไม่ .....

เพราะ .....

4. ท่านคิดว่าใน อ.สามพราน จ.นครปฐม เหมาะที่จะปลูกฝรั่งต่อไปหรือไม่ . . . .
 . . . . .
 เพราะ . . . . .

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูป

1. ท่านรู้จักผลิตภัณฑ์แปรรูปจากฝรั่ง เช่น ฝรั่งแช่บ๊วย ฝรั่งอบแห้ง หรือไม่ว
 ( ) รู้จัก ( ) ไม่รู้จัก
2. หากท่านรู้จักจากแหล่งใด
 ( ) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ( ) โทรทัศน์ หนังสือ วิทยุ
 ( ) เพื่อนบ้านญาติ พี่น้อง ( ) อื่นๆ (ระบุ) . . . . .
3. ท่านสนใจในเรื่องการผลิตฝรั่งเพื่อการแปรรูปหรือไม่
 ( ) สนใจ ( ) ไม่สนใจ
 เพราะ . . . . .
4. ท่านคิดว่าใน อ.สามพราน จ.นครปฐม เหมาะสมที่จะปลูกฝรั่งเพื่อการแปรรูป
 หรือไม่
 ( ) เหมาะ ( ) ไม่เหมาะ
 เพราะ . . . . .
5. ท่านคิดจะปลูกฝรั่งเพื่อการแปรรูปหรือไม่
 ( ) ปลูก ( ) ไม่ปลูก
 ( ) ไม่แน่ใจ
 เพราะ . . . . .

